

Великий реформатор роману

до 140-ї річниці від народження
Джеймса Джойса

Джеймс Августин Алоїзій Джойс народився 2 лютого 1882 року в Дублінському передмісті Ратгар, в аристократичній католицькій родині, що безупинно скочувалась у бідність через пияцтво голови сімейства.

Ратгар

*Будинок, в якому
народився Джойс*

Восени 1888 року маленького Джеймса було зараховано до католицького Клонгоуз Вуд коледжу, найкращого в Ірландії, де він провчився три роки, але змушений був покинути заклад через неспроможність батька сплачувати за навчання.

Шестирічний Джойс (1888)

Клонгоуз Вуд коледж

Провчившись декілька років вдома, Джеймс разом з молодшим братом 1893 року був зачислений державним коштом до єзуїтського коледжу Бельведер, по закінченні якого вступив до Дублінського Королівського університету. Згодом роки навчання знайдуть відображення в романі “Портрет митця замолоду.”

Бельведер

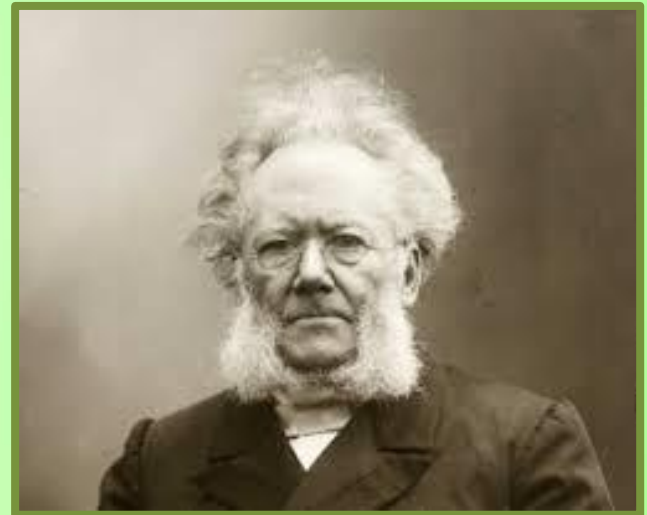

Королівський університет

В стінах університету 16-річний Джойс займається вивченням англійської, французької та італійської мов, стає активним учасником літературно-історичного товариства, захоплюється театром та співами (мав чудовий тенор), починає писати статті та рецензії на спектаклі. За статтю “Нова драма Ібсена” він отримує подяку від самого автора.

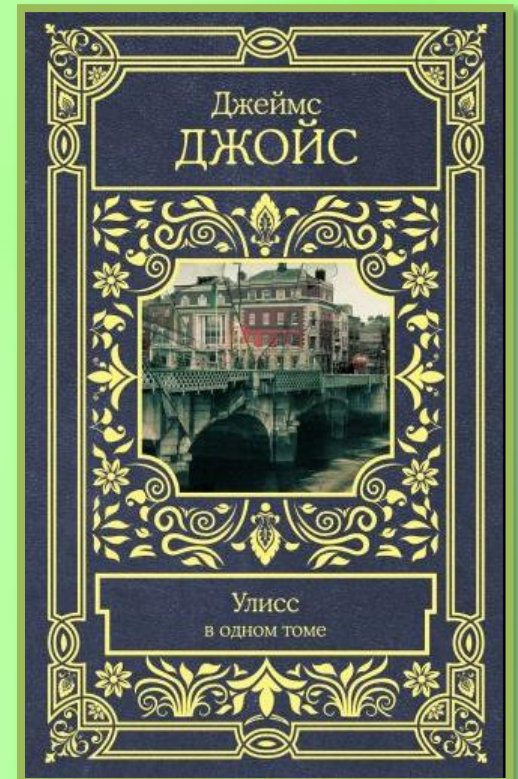
Джойс-студент

*Генрік Ібсен (1828-1906)
норвезький драматург,
засновник європейської
“нової драми”.*

Закінчивши навчання у 1903 році, Джойс на зібрані батьками гроші їде до Парижу для вивчення медицини, але за декілька місяців змушений повернутися, бо помирає мати. Він відмовляється помолитися за неї і пориває з католицькою церквою. Почуття провини глушить алкоголем.

Всі ці переживання згодом будуть відображені у найкращому його романі “Улісс”.

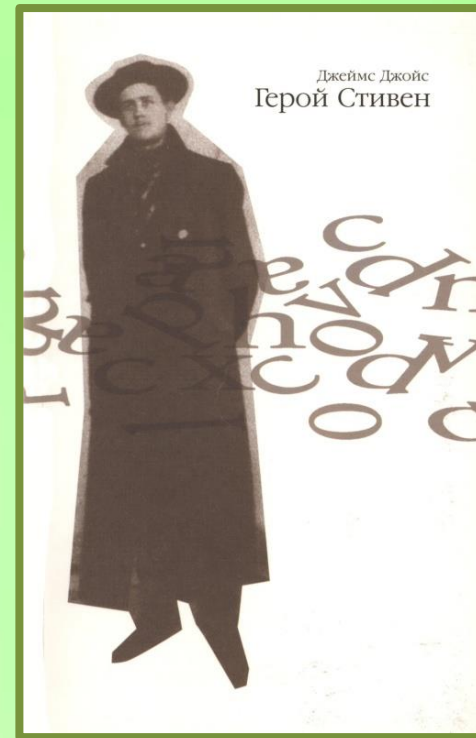

В Дубліні Джойс заробляє на життя написанням статей та рецензій, викладанням та співами.

В 1904 році він починає роботу над першим своїм романом “Герой Стівен”, пише вірші та невеличкі оповідання.

На початку червня 1904 року Джойс знайомиться з покоївкою готеля Норой Барнакл, перше побачення з якою 16 червня стало згодом днем розгортання подій в романі “Улісс” і навічно увійшло в історію Дубліна та світову культуру як “Bloomsday”.

*Перше
російське
видання
2003 року*

Після п'яного дебошу зі стріляниною в жовтні 1904 року, Джойс із Норою переїзять до Європи. Спочатку вони оселяються в австро-угорському Пулі, а наступного року вирушають до Трієсту, де письменник проживе з невеликими перервами майже 10 років.

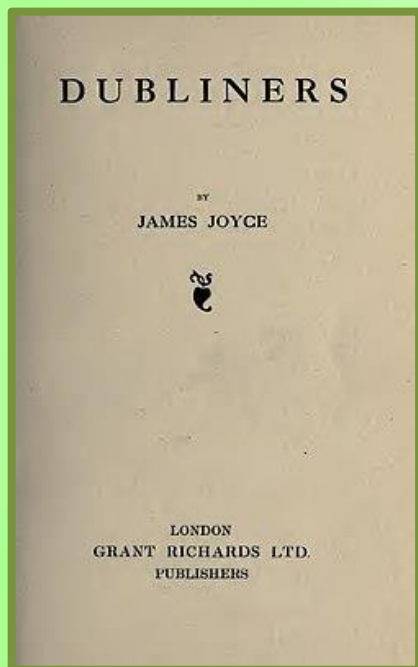
Трієст

*Пам'ятник Джойсу
в Трієсті*

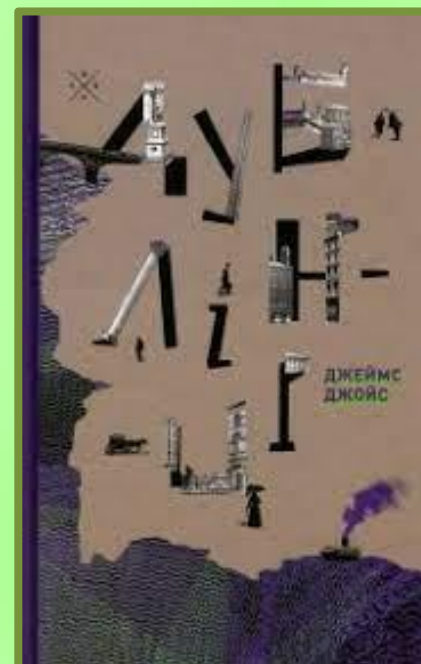
1905 року починається багаторічна епопея з намаганням видати в Дубліні збірку психологічних оповідань “Дублінці”, яка завершиться лише в 1914 році. Збірка вплинула на розвиток англomовної новелістики у ХХст., особливо у США.

Видання 1914 року

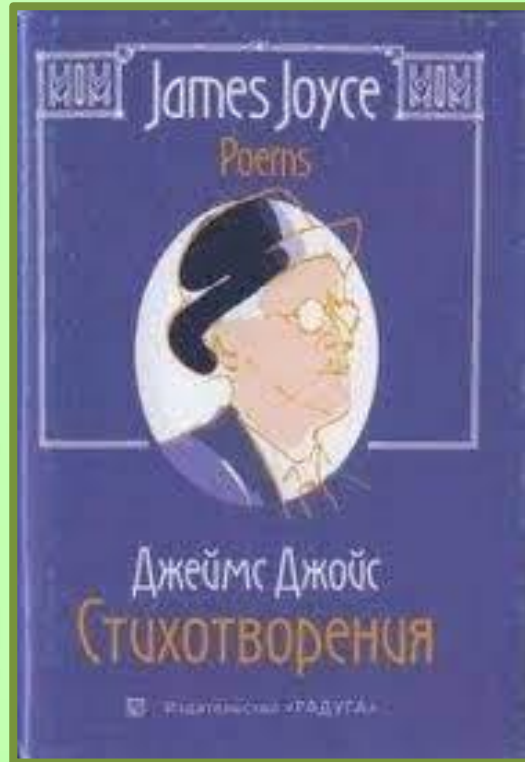
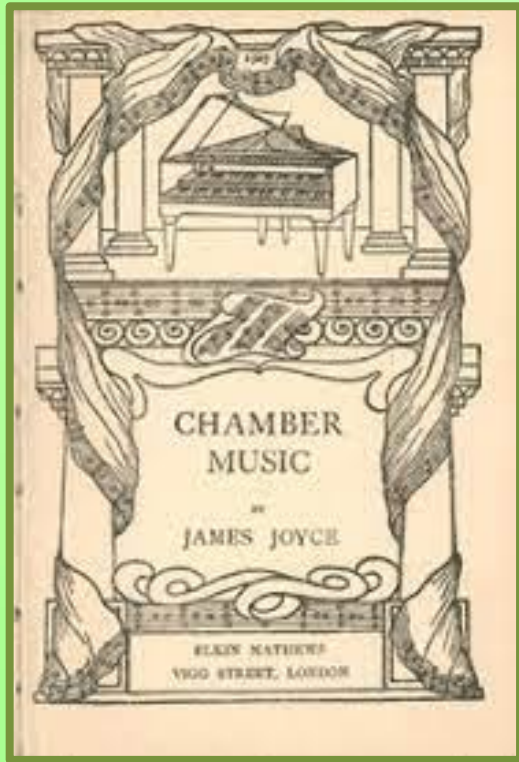

***Російське видання
1982 року***

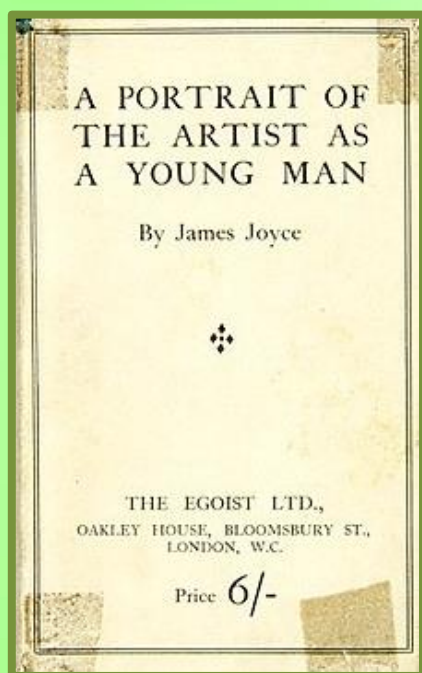
***Українське видання
2017 року***

В 1907 році побачила світ збірка віршів “Камерна музика”. Російською мовою всі вірші Джойса переклав Григорій Кружков. Того ж року письменник вирішує переписати “Героя Стівена” і дає йому нову назву – “Портрет митця замолоду.”

**Кружков Григорій
Михайлович
(1945)**

В цьому, значною мірою, автобіографічному романі Джойс надає традиційному “роману виховання” зовсім нових модерністських рис, використовуючи засоби внутрішнього монологу та потоку свідомості.

*Перше видання
1917 року*

*Російське видання у
перекладі М.
Богословської-
Бобрової*

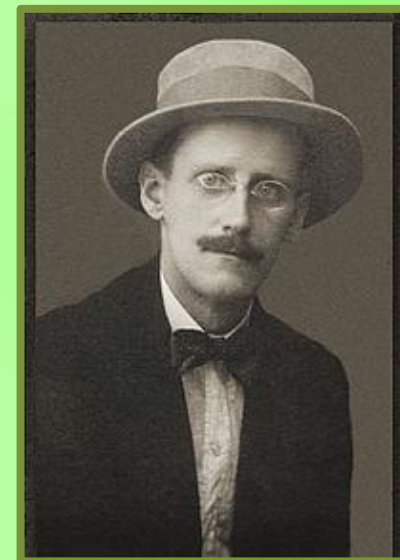

*Український переклад
Мар'яни Прокопович
(2017)*

1 березня 1914 року Джойс починає працювати над “Уліссом”.

З початком Першої світової війни він з сім'єю переїздить до Цюріху, де залишається на чотири роки.

Джойс у 1915 році

В 1917 році робота над романом завершується.

За підтримки американського поета-модерніста Езри Паунда, з березня 1918 до серпня 1920, “Улісс” друкується в американському журналі “Little Review”.

Публікація переривається судовим процесом із звинуваченням в аморальності та заборonoю публікації.

Езра Паунд (1885 -1972)

В липні 1920 року Джойс разом із Паундом здійснюють вояж до Парижу. Французька столиця настільки сподобалась прозаїку, що невдовзі він перебирається туди разом із родиною на 20 років.

*Нора Барнакль з донькою
Лючією (1907) і сином
Джорджіо (1905)*

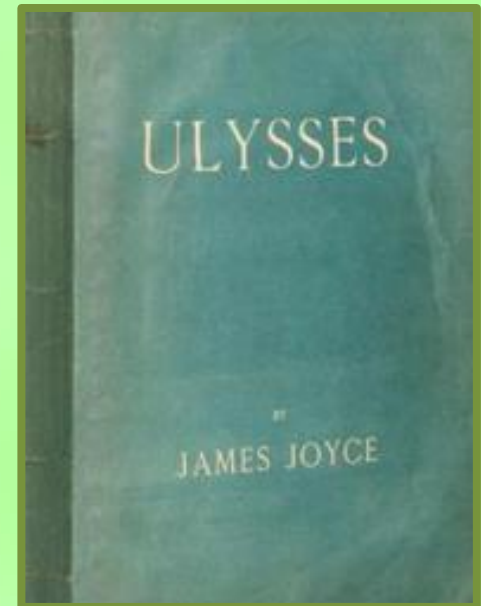

Париж в 20-х роках XX століття

Майже одразу по приїзді Джойс знайомиться з власницею книжкової крамниці “Шекспір і компанія” Сільвією Біч, яка допомагає з друкуванням першого видання “Улісса” у Франції. Перші примірники з’явилися на полицях магазину 2 лютого, до дня народження письменника.

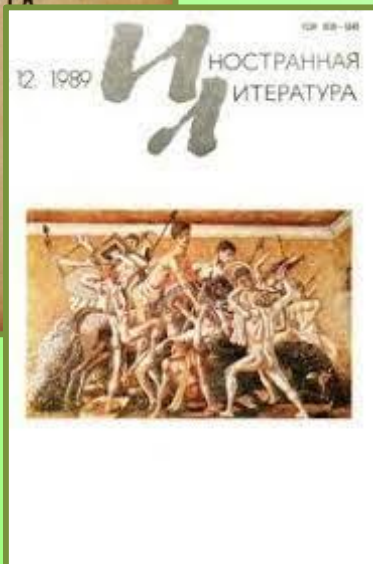
Сільвія Біч і Джеймс Джойс

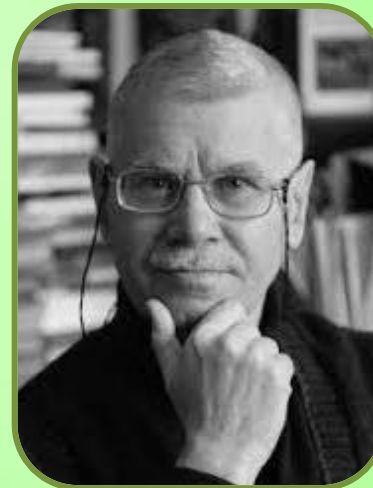
*Перше видання “Улісса”
(1922)*

Поява цього грандіозного надскладного роману назавжди змінило уявлення про романну форму і можливості оповідального дискурсу. “Улісс” вплинув не тільки на літературу, але й на кінематограф. Великим шанувальником роману був Сергій Ейзенштейн. Перші уривки в російському перекладі з’явилися 1925 року. В 1935-36 роках журнал “Интернациональная литература” оприлюднив переклад 10 епізодів. Повний переклад, здійснений В. Хінкісом і С. Хоружім, був надрукований в журналі “Иностранная литература” лише в 1989 році.

В. Хінкіс

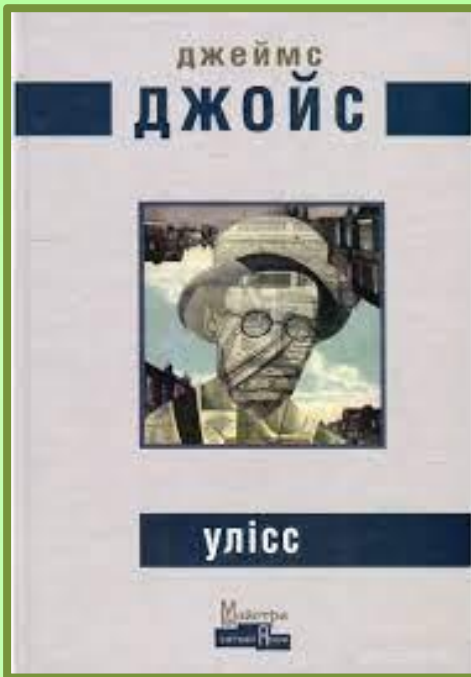
С. Хоружій

*Перше
книжкове
видання (1993)*

*Терех Олександр
Іванович*

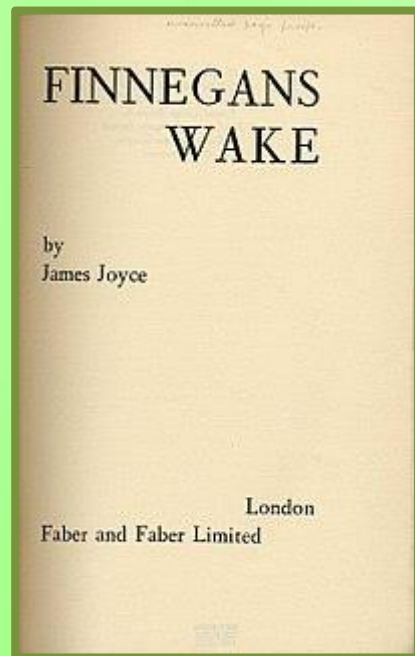
*Мокровольський
Олександр Миколайович*

Українським перекладом “Улісс” ми завдячуємо О.Тереху та О.Мокровольському.

Книга вийшла у “Видавництві О. Жупанського” 2017 року.

З 1923 по 1938 роки, напівсліпий після множинних операцій, Джойс працює над третім своїм романом – шедевром літературної ексцентрики “Поминками за Фіннеганом”.

Роман, відображаючий підсвідому сторону людського буття, словотворчій та міфологічний, використовує нескінченний потік каламбурів і неологізмів з десятка мов і майже не піддається розумінню. Саме тому справжнім подвигом став повний коментований переклад російською мовою у 17 томах, що його здійснив Андрій Рене .

“На помине Финнеганов” (2021)

З початком Другої світової війни Джойс із Норою у грудні 1940 року біжать з окупованої Франції до Цюриху.

На початку січня його госпіталізують з шлунковими коліками. Після операції виразки шлунку, коли його стан був задовільним і не викликав занепокоєння, він раптово помирає 13 січня 1941 року на 59 році життя.

Похований у Цюриху.

Могила Джойса та пам'ятник йому на кладовищі Флунтерн

*Джойс докорінно і необоротно змінив літературу.
Він перетворив зовнішню і внутрішню структуру оповіді,
змінив наше уявлення про денну свідомість і нічне підсвідоме.
Він примусив нас переглянути наш погляд на мову
як продукт і підказування підсвідомих образів.*

Річард Елманн

Детальніше ознайомитися з творчістю автора ви можете в бібліотеці:

Шифр: И(Ирл) Д 42

Джойс Дж. Улисс : Роман: Пер.с англ. / Дж. Джойс. – СПб. : Кристалл, 2001. – 1152 с. : портр. – ("Биб-ка мировой литературы"). – ISBN 5-306-00136-X.

[Замовити](#)

Шифр: И(Ирл) Д 42

Джойс Дж. Портрет художника в юности : Роман: Пер.с англ. / Дж. Джойс. – СПб. : АЗБУКА, 2000. – 377с. – ("Азбука - классика"). – ISBN 5-267-00173-2.

[Замовити](#)

Шифр: И(Ирл) Д 42

Джойс Дж. Дублинцы : пер. с англ. / Дж. Джойс ; изд. подготовлено Е. Гениевой. – М. : Известия, 2082. – 254 с. – (Биб-ка журнала "Иностранная литература").

[Замовити](#)

Ідея:

Грищенко Т.Б. – директора наукової бібліотеки ХНУРЕ

Автор презентації:

Естон С.С. – зав. сектором НБ ХНУРЕ

Ілюстративний матеріал запозичений із загальнодоступних ресурсів інтернету, що не містять вказівок на авторів цих матеріалів і будь-яких обмежень.